

OBRтни VESTNIK

Strokovni list za povzdigo in napredek slovenskega obrtništva

„Obrtni Vestnik“

izhaja
mesečno dvakrat, in sicer:
vsakega 1. in 15. v mesecu
ter stane celoletno Din 36.—
polletno Din 18.—
posamezna številka Din 1·50

Oficijelno glasilo „Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani“
in „Splošne zveze obrtnih zadrug v Mariboru“ ter
slovenskih obrtnih društev v Sloveniji.

Nefrankirani dopisi se ne sprejemajo. — Rokopisi se ne vračajo.
Ponatiski dovoljeni le z navedbo vira.

Uredništvo in upravništvo: Ljubljana, Dunajska cesta št. 20.

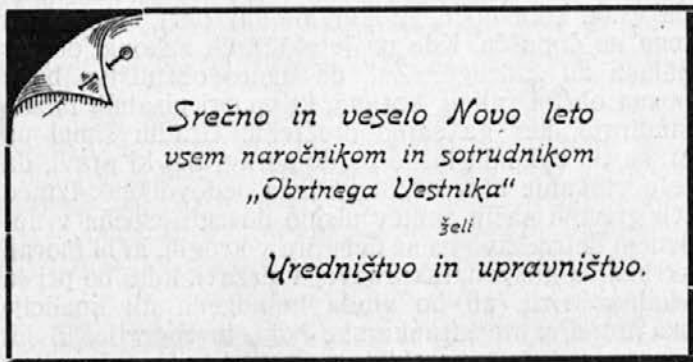
Cene inseratom:

	Din p
Pri 1 × objavi 1/1 str. 600.—	
„ „ „ 1/2 „ 300.—	
„ „ „ 1/4 „ 150.—	
„ „ „ 1/8 „ 75.—	
„ „ „ 1/16 „ 37·50	

IX. letnik.

V Ljubljani, dne 1. januarja 1926.

Štev. 1.

J. Zadavec:

Za Novo leto.

Ob koncu starega leta je prav, če naredimo kratko bilanco stanovskih pasiv obrtnega stanu v minulem letu s pregledom naših stremljenj, naših uspehov in neuspehov.

Alfa in omega našega dela in naših stremljenj so naše organizacije. V zavesti, da je le v slogi moč, premagujemo in odbijamo potom naših korporacij bremena, ki često naravnost ogrožajo našo eksistenco.

V stalni borbi za ohranitev našega stanu ne napredujemo: v trajni odpori proti rastoči konkurenci, proti pomanjkanju dela, zoper neznosna davčna in socialna bremena ter razne take rak-rane našega življenja vlačimo potrpežljivo voz lojalnih državljanov, tarnamo nad onimi našimi državnimi krmilarji, ki vsled slepe strasti politike in strankarstva ubijajo našemu skupnemu narodnemu gospodarstvu toli važen stan.

Slovenski pregovor pravi, da «sila kola lomi». Ni moj namen, da opisujem organizatoričen napredek našega obrtništva v minulem letu, toda moj članek ne bi bil popoln, če se ne dotaknem razveseljivih znakov rastoče obrtniške zamozavesti, ki se nam često prikazuje v reorganizatoričnem delu naših zadrug in katere ne manjka povsod tam, kjer ne manjka za skupno dobro žrtvujočega se obrtništva.

Z veseljem moram tudi priznati, da raste zanimanje za naše obrtno šolstvo, dasiravno občuti obrtništvo s krvavečim srcem mačehovsko zapostavljanje obrtnošolskih interesov od strani naše državne uprave.

V zadrugah samih pa je, izvzemši nekoliko častnih izjem, še vedno preveč mrtvila in premalo

zanimanja. Povsod so eni in isti ljudje, — prepričanje o dobrobitju teh organizacij v splošnem še ni prodrlo.

Obrtniki, popravljajte to napako, udeležujte se zadržnega dela, potegujte se za svoje stanovske interese, grajajte, kar je vredno, da se graja, hvalite, kar je po vašem mnenju dobrega.

Zlasti sedaj, ko nastopi doba občnih zborov, opozarjam naše zadruge, naj ne izpuste iz misli pristopa k zvezi v Mariboru ali Ljubljani, ker so te zveze kot vrhovna institucija našega obrtništva v tej dobi, ko imamo svojo oblastno upravo, neobhodno potrebne.

Mnogo nujnega in potrebnega dela nas še čaka, če hočemo z uspehom dovršiti to, kar smo s trudom začeli. Vse to delo pa je izvršljivo le potom naših zadrug in zvez in nas pri vsem tem delu vodi k cilju edino le želja, da ohranimo zdrav in državotvorni obrtniški stan. To načelo bodi naša bramba v odbijanju bremen in naše orodje proti napadam naših krmilarjev, najsi nam bodo ta prezentirana v obliki novih davkov, nepotrebnih preganjanj, socialnih dajatev ali drugih sličnih izrodov nepremišljenega, kvarnega zatiranja našega obrtnega stanu.

Naše naloge so vidno spojene z državnimi interesi. Nam se torej ni bati, da ne bi vlada v novem obrtnem zakonu uvidela potrebe, da ustvari čim najširšo organizacijo obrtnega stanu, ker je le s tem podano sigurno jamstvo za celokupni državni in narodno-gospodarski interes.

Ogromno delo čaka slovensko obrtništvo s prioritvijo nove obrtne zakonodaje; naš boj ne sme in ne more prenehati, dokler se davčna in socialna bremena ne omilijo; naš interes je ohranitev in napredek obrtno-nadaljevalnih šol. Mi moramo vedno znova trkati na beograjska vrata za prevzete teh šol v državno upravo. Naš klic mora tudi odslej veljati proti zapostavljanju obrtništva pri državnih dobavah, za pametno tarifno in carinsko politiko, ter sto in sto takih in enakih vprašanj, od katerih smo s pridnim delom naših organizacij in naše zbornice za trgovino, obrt in industrijo v minulem letu izvojevali le nezatne drobtinice. Sleherni združnik (obrtnik) naj pomaga pri tem delu, naj se oklepa svoje organizacije, naj marljivo sodeluje v njej, naj naroči svoj časopis in naj piše vanj.

Zadruge pa naj se zavedajo poleg svojih internih dolžnosti tudi važnosti svojih obrtnih zvez. Te zveze, ki tvorijo z mariborskim in ljubljanskim uradom velikih županov prevažno vez, naj v stalnem kontaktu z zadrugami premotrivajo težkoče obrtništva, po-

spešujejo njegove gospodarske koristi, ter ga pri vsaki priliki z vso odločnostjo zastopajo na pristojnih mestih, ki so: zbornica za trgovino, obrt in industrijo, županijske oblasti, urad za zavarovanje delavcev itd.

V tej nadi končujem ta članek, želeč vsem Vam, ki še niste izgubili svojega štanovskega ponosa in ki ste ohranili svojo samozavest, ter onim, ki hočejo slediti tozadevnim dobrim zgledom svojih tovarišev, končno vsem zadrugam in društvom ter obema zvezama

blagoslovljeno, srečno Novo leto!

Novoletne misli.

Zopet stojimo ob mejniku! Končali smo leto 1925. in ozremo se nazaj na dolgo, ne baš s cvetkami posuto pot, ki smo jo prehodili. Živo nam stopijo v spomin dogodki in doživljaji, ki so nas kot človeška usoda spremljali na tej poti. In ko se poglobimo v te misli, nam stopijo pred oči težke borbe, ki smo jih kot obrtniki prestali. Nismo se borili, da obrt dvignemo in da se gospodarsko ojačimo, — ne — ta borba se je bila za eksistenco.

Gospodarska kriza je bila naša stalna spremljevalka, ki je vodila za seboj nebroj svojih pobratimov. Največji izmed teh je bil oni, ki je nosil v eni roki davčno knjižico in plačilne položnice, v drugi pa rubežni boben. Da, ta je bil najsilnejši! Oblegal nas je s plačilnimi položnicami in če smo v njegovo nenasitno bisago vrgli, kar smo imeli, ni mu bilo dovolj, predložil nam je zopet nove s še večjo vsoto in nam grozil z bobnom. In dajali smo, dokler smo mogli, zadolževali smo se. Ko pa so bile naše moči izčrpane, tedaj je zapel rubežni boben tako brezobzirno, kot še nikdar poprej. Ni videl naših težav, pomanjkanja dela in zasluzka, ni upošteval posledic, ki jih je prinašala obča stagnacija. Šel je svojo pot preko naših prošenj in protestov, stopal je preko naših dolgov. Ne vidi nič, ne sliši nič, kot bil bi mrtva stvar. Živeli smo v dobi davčne eksekucije, ki je ogrožala marsikateremu obrtniku obstoj, marsikateremu pa je tudi za dolgo časa onemogočila razvoj.

Vemo, da potrebuje država sredstev in ne odrekamo jih ji. A vsa naša finančna politika ne sme biti usmerjena za tem, da izmozga pridobitne sloje, temveč da naše gospodarstvo ojači. Dobro razvito gospodarstvo daje ljudskim masam zaslužek in spodbija s tem ljudsko nezadovoljstvo. Zadovoljno ljudstvo pa je najmočnejši temelj države.

Ko smo začetkom preteklega leta zbrali vse naše želje in zasnovali načrt, kako si bomo ustvarili ugodnejši položaj, smo kakor en mož stremeli in delovali na tem, da država zaščiti naš obrt, da dá kruha v prvi vrsti svojim državljanom, da uredi carine nam v prid ter nas zaščiti pred nedovoljeno konkurenco. Zahteve, ki so vendar tako naravne in lahko umljive! Toda poleg onega, ki nosi davčne plačilne položnice, stoji drugi, obdan z leksikoni, zakoniki, naredbami in odredbami, na mnogih listinah, nakopičenih okrog njega, pa je naslikan samo bel «šimel», tako zvani «uradni šimel». Študira zakone in obrača paragrafe, pri tem pa tečejo dnevi in meseci in tudi leta. Zahtevali smo, da naj dobi državne dobave v prvi vrsti domač obrtnik in industrijec. Vedno smo dobili isti odgovor, za nas žaljiv, da naš obrt ne premore specialnih, boljših del. Milijoni pa so šli v roke tujcem za izdelke, ki niso nič boljše, nego domači. Pri carinah smo podlegli drugim državam. Dajale so se koncesije,

dokler je šlo, zato pa je naša država preplavljena z inozemskim blagom. Kje je pa zaščitna carina za blago, ki ga doma v zadostni meri izdelamo in ki bi ga imeli tudi za izvoz?

Kako pa naj bi se tudi dopuščalo, da bi se naš obrt in naša industrija razvila! E, da bome, preblizu smo državni meji in naš «uradni šimel» vendar ne sme dopustiti, da bi se veselila Italija naše lepo razvite industrije in obrta. Kaj bi bilo, če bi Italijani vdrli čez mejo in bi Kranjska industrijska družba na Jesenicah izdelovala granate zoper nas! Da, tudi strategične talente imamo! Na vse se misli, le da se nam izpodkopljejo tla, na katerih živimo. Bodite brez skrbi. Dajte nam možnost, da se razvijemo, dajte nam, kar nam pridobitnim slojem kot državljanom gre, potem pa ne bo strahu, da bi izgubili sadove svojega truda, ker zadovoljno ljudstvo brani samo svojo domovino.

Ukoreninjeni birokratizem pa je ovira celo pri strogem izvrševanju zakona. Razpasla se je navada, da vsak, kdor hoče, že izvršuje kak obrt, dasi zakon tega ne dopušča. Kdo pa je zaščitnik zakona, obrtne oblasti ali zadruga? Žal, da danes obrtništvo bolje pozna obrtni zakon, kot oni, ki ga pri pisalnih mizah študirajo, ker ga samo preživlja. Uradni šimel pa brska po zakonih in ne najde paragrafa, ki pravi, da je obrtovanje brez obrtnega lista nedovoljeno. Izmed teh glavnih naših zahtev nismo dosegli uspeha v nobenem oziru. Živo pa se debatira v krogih, ki bi morali skrbeti za gospodarski razvoj v državi, kdaj bo prišla vladna kriza, ali bo vlada homogena ali koalicijska itd. Pustite strankarske boje, in energije, ki jih črpate za nje, uporabite za povzdigo in okrepitev našega dokaj zrahljanega gospodarstva!

In danes, ko stojimo ob mejniku, naši spomini na preteklost niso prijetni. Preteklo leto je bilo viharno in živeli smo pod vtisom, da branimo, kar imamo. — Pred nami pa leži bodočnost — dolga pot, ki jo bomo prehodili v letu 1926. Ali bo lepša, složnejša od one, ki smo jo prehodili preteklo leto?

Težki časi, ki smo jih preživljali, naj nam bodo šola za bodočnost. Iz bogatih življenjskih skušenj si bomo ustvarili program, kako naj bo usmerjeno naše delo, da pridemo iz defenzive — iz borbe za obstoj — v ofenzivo, v dobo našega razmaha.

Predvsem nam je potrebno, da korakamo v strnjene vrstah, v bratski vzajemnosti in složnosti. Dvigniti moramo stanovski ponos in zavedati se moramo, da smo enakovredni drugim pridobitnim stanovom. Omalovaževanje samega sebe nas zaslužnjuje in nam jemlje voljo do neomajnega, vztrajnega dela.

Zato pa je naša važna naloga, da ojačimo naše zadruga in društva. Naše zadruga niso samo nekake poluradne korporacije, ki izvršujejo samo-naloga, ki jih jim določa obrtni red, temveč so tudi zaščitnice naših interesov. Nujno potrebno je vsled tega, da se oklenemo naših zadrug in društev in v njih budimo stanovsko zavednost.

Naša stremjenja v bodočem letu se raztezajo na vsa polja: gospodarsko, kulturno, in socialno-politično. Zakoni, ki se snujejo v prid obrtništvu, naj se kot taki tudi izvajajo. Kreditno vprašanje, ki je zlasti pereče za obrtništvo, naj se potom nove državne obrtne banke uredi tako, da bo tudi željam slovenskega obrtništva ustrezno.

Na socialno-političnem polju je naša najglavnejša zahteva, da se izvede temeljita reforma zakona o zavarovanju delavcev, ki danes ne ustreza niti interesom zavarovancev. Decentralizacija je predpogoj za

uspešno sanacijo tega zavoda, še odločneje pa odklanjamo baže zamišljeno poddržavljenje delavskega zavarovanja.

Kar se tiče jako važnega vprašanja našega obrtnega šolstva, pa zahtevamo vsaj enakopravnosti pri državnih podporah za to šolstvo. Če računa država z razvojem našega obrta in če hoče naše izdelke kvalitativno izenačiti z inozemskimi, tedaj mora polagati vso skrb na vzorno obrtno šolstvo. Naše obrtništvo, ki se zaveda, da je skrb za dober naraščaj tudi ena izmed njegovih važnih nalog, pa bo istotako potom svojih organizacij skušalo praktično zboljšati sistem vajeniške izobrazbe s preureditvijo preizkušenj. S prireditvami vajeniških razstav bo budilo med naraščajem zmisel za kvalitetno čim dovršenejše delo. Tudi v bodočem letu se bo predvidevno vršilo več vajeniških razstav, kakor v Mariboru in Škofji Loki.

Gospodarsko bo imela največji pomen nameravana obrtniška razstava, ki naj bi se vršila ob času ljubljanskega veleseljma, in pa stalna razstava, ki naj bi nudila obrtništvu možnost za razpečavanje svojih izdelkov..

S tem naj bi bile na kratko očitane najvažnejše točke programa, ki nam bo vodnik pri našem delovanju v bodočem letu. Skušnja nas uči, da bomo dosegli uspehe le tedaj, če jih bomo izsilili potom svojih organizacij. Zato pa naj bo leto 1926. leto živega delovanja na okrepitevi naših organizacij!

O pospeševanju obrtnosti in trgovine.

(Poročilo zborničnega tajnika g. dr. Frana Windischerja na plenarni seji Zbornice za trgovino, obrt in industrijo dne 11. decembra 1925.)

Za točno poslovanje obrtnih združenj, trgovskih gremijev in združenj ter višjih njihovih organizacij je odlične važnosti in velikega pomena, da razpolagajo z izvežbanimi združnimi funkcionarji, bodisi da so to odborniki, bodisi da so združni uradniki. Organizacija našega obrtništva in trgovstva je dobro razvita, še napreduje in se utrjuje. Praktične potrebe teh naših stanovskih organizacij je treba vpoštevati in gledati, da se jim pomaga, kjer nastaja potreba za tako pomoč. V ta namen, da se povzdigne praktična izvežbanost združnih funkcionarjev v naših združenjih, gremijih in zvezah, je zbornica priredila dne 12., 13. in 14. septembra tridnevni tečaj za združne funkcionarje v Ljubljani ter dne 27., 28. in 29. septembra tridnevni tečaj v Mariboru. Oba tečaja sta lepo uspela in je konstatirati veliko zadovoljstvo s tema praktičnima priredbama.

Tečaja v Ljubljani se je udeležilo 60 združnih funkcionarjev ter je bilo zastopanih 41 organizacij. Tečaja v Mariboru se je udeležilo 51 združnih funkcionarjev ter je bilo zastopanih 48 organizacij. Na šestankih trgovcev in obrtnikov, ki so se vršili povodom tega tečaja v Mariboru, je bila izražena želja, da bi se taki tečaji v bodoče vršili tudi še na deželi v krajih, ki predstavljajo pomembnejše gospodarsko središče. Tako željo je zbornici oglašil tudi združni komisar g. I. Založnik ter na temelju svoje konference z zborničnim tajnikom dr. Fr. Windischerjem izdelal načrt o tem, kako in kje naj bi se vršili taki tečaji. O tem je bil govor v seji predsedstvenega odseka dne 27. novembra ter je po predlogu gospodov zborničnih članov Jakoba Zadravca in Ivana Rebeka

obveljal sklep, da zbornica priredi take tečaje v Celju, Ptuj, Šoštanj in Ljutomeru v zadnjem kraju zlasti za potrebe Gornje Radgone in Murske Sobotne.

Za priredbo teh tečajev se je zbornici stavil na razpolago združni komisar g. I. Založnik ter je veliki župan mariborske oblasti na našo prošnjo dovolil drage volje, da sodeluje pri teh tečajih združni komisar g. I. Založnik. Predsedstveni odsek je sklenil oprijeti se te prilike, hkratu pa je zaključil, da predavajo na teh tečajih tudi zbornični funkcionarji. Stroški za te tečaje niso veliki in jih bo lahko kriti iz razpoložljivih sredstev. Materijelnih izdatkov ni, ker pridejo v poštev samo potnine predavateljev. V tej zvezi mi je poročati, da se zbornica zanima tudi za prireditev tritedenskega tečaja, ki je namenjen učiteljem in učiteljicam na obrtno- in trgovskonaljevalnih šolah. Število teh šol je veliko. Dejstvo pa je, da manjka strokovno izobraženih učiteljev. Taki tečaji so se pri nas pred vojno redno vršili v letih 1908. do 1912. Po prevratu je prišlo samo do enega takega tečaja v Ljubljani, tako da je danes v resnici potreba, misliti na prireditev takega tečaja. Zbornica je v tem pogledu že v korespondenci z velikima županoma ljubljanske in mariborske oblasti ter z ministrstvi za trgovino in prosveto pa je računati s tem, da bo mogoče v kratkem prirediti tak tečaj, kateri bi se po vsej priliki vršil na tukajšnji državni srednji tehniški šoli.

Poročati mi je glede obrtnega, odnosno trgovskega pospeševanja v praktičnem zmislu še to, da je zbornica izdala «Obrtno računstvo za stavbno, umetno in strojno ključavničarstvo in za železolitivstvo», nadalje «Računstvo za oblačilne obrte». Pripravlja se pa še tretja knjiga «Obrtno knjigovodstvo za oblačilne obrte». Vse tri knjige je spisal profesor Podkrajšek. Radi te izdaje je mogoče po jako zmerni ceni dati učencem na teh šolah strokovne knjige na razpolago. Opozoriti mi je dalje, da je zbornica pred nekaj meseci izdala dve naslovni knjigi, ki sta važni za našo industrijo, trgovino in obrt ter se zoveta skromno «Seznam eksportnih in importnih tvrdk» ter «Seznam industrijskih in večjih obrtnih podjetij», dasi sta v resnici dve lepi naslovni knjigi, urejeni strokovno po skupinah in izkazujeta okoli 5000 firm. Seznam je jako praktičen in se zlasti vnanji interesenti živahno zanimajo zanj, pa tudi v notranjosti naše države je velikega pomena za praktično trgovsko informacijo.

Vzdrževanje obrtnih in trgovskih nadaljevalnih šol.

(Poročilo konceptnega pristava dr. Josipa Pretnarja na seji združenih odsekov dne 10. decembra 1925.)

Podatki o vzdrževanju obrtnih in trgovskih nadaljevalnih šol nam kažejo, da se morajo te naše šole vsako leto boriti z velikimi finančnimi težočami. Izdatki stalno in nerazmerno rastejo. Med proračunanimi dohodki so ob otvoritvi šole le nekatere postavke res zagotovljene. Zato opažamo leto za letom, da več šol preneha s poukom še pred običajnim koncem šolskega leta, druge zaključujejo z znatnim deficitom ter se obračajo na razne strani za naknadno podporo. Ob pričetku vsakega šolskega leta opažamo poleg prirastka novih šol tudi odpadek nekaterih že obstoječih, ker odbori ne morejo zmagovati previsokih vzdrževalnih stroškov. Čujemo ostre

pritožbe radi nezadostne državne subvencije, čujemo pa tudi resne pomisleke proti nesorazmerno porazdeljenim in izredno visokim vzdrževalnim stroškom.

Da pri teh razmerah napredek in kvaliteta naših obrtnih in trgovskih nadaljevalnih šol jako občutno in naravnost kronično trpi, je povsem naravno. Ker pa je za napredek našega obrta in trgovine nujno potrebno, da se naše obrtno- in trgovskonadaljevalno šolstvo kvalitativno in kvantitativno izpopolnjuje, je zato tudi treba, da nezdrave razmere glede vzdrževanja tega šolstva razčistimo in spravimo vanje red.

Zbornica je zbrala za zadnja tri leta obsežno statistično gradivo o strokovnem nadaljevalnem šolstvu. To gradivo nam nudi jako zanimivo sliko vprav glede vzdrževanja tega šolstva ter nam kaže tudi smer, v kateri moramo iti, ako hočemo odpraviti sedanje nezdrave in naravnost nevzdržne razmere. Da se to končno vendar že stori, je zbornica živo interesirana tudi zato, ker prispeva znatne vsote za vzdrževanje tega šolstva.

Kako je naše šolstvo številčno narastlo napram predvojni dobi, nam kaže primera napram letu 1913., nanašajoča se na teritorij bivše Kranjske, kolikor danes še pripada zborničnemu področju. Tu je bilo leta 1913. 26 obrtnih in 1 trgovska nadaljevalna šola, leta 1924. pa 37 obrtnih in 2 trgovski nadaljevalni šoli. Učencev je bilo leta 1913. skupno 2008, leta 1924. pa 4050.

Številčni napredek v zadnjih letih za vso Slovenijo kaže naslednjo statistiko:

Leta 1923. je bilo 56 obrtnih in 9 trgovskih nadaljevalnih šol, leta 1924. 66 obrtnih in 9 trgovskih, letos pa imamo računati na 70 obrtnih in 10 trgovskih nadaljevalnih šol. Prirastek znaša torej v treh letih 14 obrtnih in 1 trgovsko nadaljevalno šolo. Število učencev je narastlo skupno od okroglo 6000 na okroglo 8000, število razredov pa od okroglo 220 na 310.

Vzdrževanje tega šolstva je stalo, kolikor se je dalo dognati iz podatkov šolskih vodstev in odborov, skupno: leta 1923./24. dejansko okroglo 1,150.000 Din, leta 1924./25. dejansko okroglo 1,600.000 Din, za tekoče leto pa je proračunjeno na 1,900.000 Din.

Dočim je narastlo v teku treh let število šol za petino in število razredov za okroglo četrtino, so se izdatki za vzdrževanje povišali skoro za nad 65 %.

Če bi šlo to tako naprej, ni nikakega dvoma, da nam bodo stroški za vzdrževanje strokovnega nadaljevalnega šolstva to šolstvo ubili. Ako namreč pogledamo številke dohodkov, vidimo, da one postavke, na katere morejo šole za določen čas kolikor toliko stalno računati, razmeroma jako daleko zaostajajo s porastom stroškov.

Državna podpora je znašala za vse nadaljevalne šole leta 1923./24. 314.536 Din, leta 1924./25. 227.500 dinarjev, za letošnje leto pa je predvidena na 230.000 dinarjev. — Prispevek zbornice je znašal za leto 1923./24. 150.000 Din, za leto 1924./25. 175.000 Din, za letošnje leto pa je računati na enak znesek. Med ostalimi dohodki je sicer stalna in visoka, a jako menjajoča se postavka prispevkov občin, v zadnjih letih nekoliko izdatnejša postavka prispevkov od strani vajencev in mojstrov in pa razmeroma majhna in jako menjajoča se postavka prispevkov zadrug in gremijev ter raznih zavodov. Doslej so občine priskočile na pomoč šolskim odborom skoro vedno in sosebno krile velike primanjkljaje, ki jih je v glavnem povzročilo preoptimistično računanje na pod-

poro države. Vendar se na to za bodoče ne smemo preveč zanašati. Treba je, da se dohodki ustalijo, zato pa uredi in ustalijo tudi postavke izdatkov.

Da spravimo v ravnovesje izdatke z dohodki in omogočimo redno vzdrževanje in razvoj našega šolstva, je nujno potrebno, da uredimo predvsem plačevanje honorarjev. To nam kaže naslednja statistika:

Za vzdrževanje obrtnih in trgovskih nadaljevalnih šol so znašali: leta 1923./24. od skupnih stroškov okroglo 1,150.000 Din, honorarji nad 800.000 Din; leta 1924./25. od stroškov okroglo 1,600.000 Din, honorarji nad 1,100.000 Din; za leto 1925./26. pa so proračunjeni od okroglo 1,900.000 Din stroškov honorarji na približno 1,470.000 Din.

Dočim izkazujejo izdatki za vse ostalo, kakor: učila, čiščenje, razsvetljavo, kurjavo in vodstvo v teh letih le zmeren porast od okroglo 350 na 400 in 450 tisoč dinarjev, torej za okroglo 100.000 ali za 28 %, kažejo honorarji napram letu 1923./24. letos porast za okroglo celih 670.000 Din ali za 77 %.

Tak porast honorarjev je gotovo nerazmeren, a smatramo, da tudi neopravičljiv.

Statistika nam kaže, da se je poučevalo v minulem šolskem letu na obrtnih nadaljevalnih šolah skupno okrog 45.000 ur, na trgovskih nadaljevalnih šolah pa okroglo 7500 ur. Ena ura je stala potemtakem na obrtnih nadaljevalnih šolah povprečno po 20 Din, na trgovskih pa po 22 Din. Da ta račun soglaša, dokazuje pregled honorarjev na posameznih šolah. Pri 36 obrtnih nadaljevalnih šolah je glasom poročila vodstev znašal honorar 20 Din, pri ostalih deloma nad, deloma pod 20 Din od poučevane ure.

Za tekoče šolsko leto pa so zahteve učiteljstva po višjih honorarjih še glasnejše.

Sedanja ureditev honorarja ni primerna. To velja tako glede višine kakor tudi glede razlikovanja med posameznimi šolami in med kvalificiranim in nekvalificiranim učiteljstvom. Predvsem je treba določiti za vse šole enoten maksimalni honorar. Nadalje bi se moral honorar maksimirati za enkrat pri kvalificiranih učiteljih s 15 Din, pri učiteljih z akademsko izobrazbo z 20 Din, pri učiteljih brez strokovno-šolskega tečaja pa z 12 in pol dinarja od dejansko poučevane ure. Pripomniti je namreč, da se na državnih strokovnih šolah plačuje učiteljem s srednje-šolsko izobrazbo po 15 Din, z visokošolsko izobrazbo pa po 20 Din od nadure. Ko govorimo o honorarjih učiteljstva, nas ne vodi nikako nasprotstvo. Mi dobro vemo, da je uspevanje teh šol odvisno v prvi vrsti od pouka in učiteljev. Vodi nas pa iskrena želja, postaviti ta pouk na zdravo podlago. To pa je mogoče samo tedaj, če se previdno in preudarno gospodari ter računa z razpoložljivimi in dosežnimi sredstvi. Privoščili bi učiteljstvu za njegov trud najlepše honorarje, da je njih zagotovitev mogoča. Tako pa je treba največje varčnosti, ako nočemo pogubiti šolstva s slabim gospodarstvom, tega šolstva, ki je za naše prilike v Sloveniji naravnost vitalnega pomena.

Spredaj omenjena ureditev honorarjev bi bila gotovo pravična napram učiteljstvu, omogočila pa bi tudi v najizdatnejši meri vzdrževanje nadaljevalnih šol ter uravnovesenje izdatkov in v današnjih razmerah možnih dohodkov. Nujno potrebno je, da se dobe sredstva tudi za nabavo učil. Kajti splošne tožbe šolnikov stalno ponavljajo, da pouk jako trpi vprav radi nezadostne opreme šol z učili.

Poleg ureditve vprašanja honorarjev je pereče tudi vprašanje ustanavljanja novih šol. Nove šole naj se ustanavljajo samo tam in v takem obsegu, kjer in v kolikor obstoja zanje zares potreba, kjer jim je zagotovljen uspešen obstoj in pouk ter zadostno veliko in primerno število učencev. Šole, ki razen zbornične in državne podpore nimajo zagotovljene zadostne podpore tudi od strani drugih činiteljev, itak opešajo, kakor kažejo vzgledi. Koristi za vzgojo naraščaja ne donajajo, slabijo pa finančno stanje ostalih šol, ker mu odvzemajo del državne in zbornične subvencije. Boljše manj šol pa dobrih in krepko podprtih, kakor pa veliko število takih, ki love sapo.

Itak jako skromna finančna sredstva se morajo koncentrirati samo na zdravo in uspešno šolstvo.

Končno trpi vzdrževanje naših obrtnih in trgovskih nadaljevalnih šol radi nezadostne podpore države.

Uvodoma sem navedel zneske, ki jih je prispevala država za naše obrtno in trgovsko nadaljevalno šolstvo. V sedanjih dvanajstih letih je ostala letna postavka za naše šole neizpremenjena na 200.000 Din za obrtne in 30.000 Din za trgovske nadaljevalne šole obeh oblasti. To se je zgodilo kljub ponovnim prošnjam za zvišanje podpore od strani velikega župana in kljub interpelaciji, ki sta jo na prošnjo zbornice stavila narodna poslanca dr. Ljudevit Pivko in Vladimir Pušenjak na ministra dr. Krajača.

Zbornica je zbrala podatke o obrtnem nadaljevalnem, odnosno nižjem strokovnem šolstvu v drugih pokrajinah. V proračunu je za to šolstvo v Srbiji in Črni gori določenih v partiji 1986. in 1987. 6.044.480 dinarjev, za šolstvo v Vojvodini 837.000 Din v partiji 2105. in 2108.

Po podatkih o minulem šolskem letu je bilo v Bački, Banatu in Baranji okrog 80 šol s 300 razredi. Vzdrževanje je stalo 3.000.000 Din, državna subvencija pa je znašala 640.000 Din. V področju Trgovačke komore v Beogradu je dala država 83 nadaljevalnim šolam 500.000 Din, 17 omladinskim pa 27.000 Din podporje. Gori navedeni znesek 230.000 Din za naše šole, katerih je letos okrog 80 z 910 razredi, je torej v razmerju s temi podporami daleko nižji. Ko navajamo te primerjave, nas ne vodijo zavist in slabi nameni, ampak samo iskrena želja, pomagati našemu šolstvu, da dobi večjo državno podporo. Kajti pri nas moramo skrbeti za strokovno dobro podkovanu obrtništvo in trgovstvo, ako nočemo podleči.

Da moremo naše nadaljevalne šole vzdrževati in da se bodo mogle tako razvijati, da bodo nudile masi našega trgovskega in obrtnega naraščaja pa tudi naraščaja tovarniških kvalificiranih delavcev neobhodno potrebni nadaljevalni strokovni pouk, se mora državna subvencija znatno zvišati.

Zbornica je naprosila spredaj imenovana narodna poslanca, da izposlujeta v prihodnjem državnem proračunu postavko, ki bi krila vsaj polovico stroškov za učiteljske honorarje. Za to je dana podlaga v členu 13. zakona o obrtnih šolah z dne 30. marca 1912. Zbornica sama bo gotovo rade volje gmotno podpirala obrtno in trgovsko nadaljevalno šolstvo, dasi po zakonu to ni njena naloga. Kljub dobri volji pa radi dobrega in varčnega gospodarstva ne moremo iti čez gotove zneske. Pri podeljevanju in razdeljevanju podpor je treba previdnosti, to tem bolj, ker dohajajo zbornici prošnje šolskih odborov pogosto brez vsake utemeljitve proračuna in višine zaprosene podpore.

Kdor razširja «Obrtni Vestnik», pomaga skupnim stanovskim interesom, pomaga pa tudi samemu sebi. Vsak obrtnik naj skuša v novem letu pridobiti «Obrtnemu Vestniku» vsaj enega novega naročnika. Uprava je v Ljubljani, Dunajska cesta. Naročnina znaša za vse leto 1926. 40 Din.

Statistika strokovno nadaljevalnega šolstva v Sloveniji.

(Iz poročila o delovanju Zbornice za trgovino, obrt in industrijo.)

	1923./24.	1924./25.	1925./26.
Obrtne nadaljevalne šole: po proračunu			
Število šol	56	66	71
Število učencev	5.278	6.860	7.200
Število razredov	193	241	280
Število učiteljev	293	351	neznano
Od teh se je ugotovilo kvalificiranih samo okroglo	neznano	200	neznano
Podpora zbornice	112.600	138.900	neznano
Podpora države	352.043	197.550	200.000
Vzdrževalni stroški	984.378	1.355.286	1.614.560
Od teh honorarji za pouk	701.121	938.347	1.247.608
Trgovske nadaljevalne šole: po proračunu			
Število šol	9	9	10
Število razredov	28	27	29
Število učencev	918	813	820
Število učiteljev	neznano	51	neznano
Od teh se je ugotovilo kvalificiranih samo	neznano	30	neznano
Podpora zbornice	11.300	11.500	neznano
Podpora države	—	30.000	30.000
Vzdrževalni stroški	170.000	243.490	283.018
Od teh honorarji za pouk	neznano	169.560	222.000

Razno.

Občni zbor Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani se bo vršil v nedeljo dne 21. februarja 1926. Zadruga, ki bi imele kakšne posebne predloge, ki bi se naj postavili na dnevni red zvezinega občnega zbora, naj iste sporoče zvezi vsaj do 20. januarja 1926. Čas in kraj občnega zbora bo zveza pravočasno sporočila vsem zadrugam potom vabil. — Načelstvo.

V zaščito obrtništva in obrtnih predpisov. Zveza obrtnih zadrug v Ljubljani je predložila gospodu velikemu županu ljubljanske oblasti spomenico proti neupravičenemu izvrševanju obrta. V spomenici je zlasti poudarjala, da obrtna oblastva zadružnih ovadb, ki ne vsebujejo podatkov, kdaj in komu in tudi za koliko je neupravičen obrtnik izgotovil kak predmet, sploh ne uvažujejo, da pa tudi o uspehih utemeljenih ovadb ne obveščajo zadrug, dasi to določa § 147. obrt. reda. Poudarjala je nadalje, da bi obrtna oblastva morala tudi iz lastne iniciative skrbeti za to, da se ne kršijo obrtni predpisi. V spomenici je navajala tudi, da razna čevljarska in manufakturna konfekcijska podjetja izvršujejo dela po naročilu in po meri, v kar niso upravičena. Zveza je prosila gospoda velikega župana, da uporabi proti temu vsa sredstva, ki

so mu na razpolago, da se vsestransko šušmarstvo prepreči. Tekom januarja se bo predstavila gospodu velikemu županu deputacija, ki ga bo prosila za ustni odgovor, kaj namerava ukreniti, da se te nezdrave razmere preprečijo.

Darilo. Gosp. Knebl, naslednik tvrdke Pauschin, trgovina s steklom itd. v Ljubljani, Wolfova ulica, je daroval v združni sklad za onemogle člane znesek 100 Din. Za ta velikodušni dar se mu načelstvo najtopleje zahvaljuje. — Gg. člani-urariji se ponovno opozore, da krijejo svoje potrebščine na šipicah za ure pri tej tvrdki, ki ima bogato zalogo takega stekla po zelo nizki ceni.

Zadruga urarjev, zlatarjev, optikov, graverjev in pararjev v Ljubljani naznanja svojim članom nastopni odlok velikega župana ljubljanske oblasti z dne 18. novembra 1925., O br. 2288, ki se glasi: «Po § 99. b, odst. 3., o. r. mora vajenec, ki še ni z uspehom dovršil obrtno-nadaljevalnega ali drugega najmanj enakovrednega pouka, redno obiskovati obstoječo splošno ali strokovno obrtno-nadaljevalno šolo, dokler ne doseže učnega smotra. § 100., odst. 3., o. r. nalaga učnemu gospodarju, odnosno njegovemu namestniku, dolžnost, dajati vajencem, dokler popolnoma ne dosežejo učnega smotra, potrebni čas za obiskovanje označenih zavodov, jih k obiskovanju šole priganjati in redni obisk šole nadzirati. — Ker vajenec doseže učni smoter šele z redno dovršeno učno dobo, je po gornjih zakonitih določbah izven dvoma, da traja obveznost obiskovanja obrtno-nadaljevalnih šol, dokler traja učna doba, t. j. od dneva vajenčevega vstopa v uk (vštevši poskusno dobo) do redne dovršitve učne dobe (vajenčeve oprostitve).

Razstava vajeniških del. Obrtniška združenja za mesto Beograd so pred kratkim sklenila prirediti razstavo vajeniških del za vajence iz Beograda. Vršila se bo predvidevno o božiču.

Obrestna mera pri regulativnih hranilnicah v Sloveniji. Na sestanku Zveze jugoslovanskih hranilnic v Ljubljani, dne 19. t. m. se je z večino glasov sklenilo, priporočiti hranilničnim upravam, naj od 1. januarja 1926. do preklica sklenejo obrestovanje vlog na knjižice brez odpovedi po 5 %, vlog v tekočem računu proti tri- ali večmesečni odpovedi po 6 %, dočim naj bi znašale obresti hipotekarno zavarovanih posojil 10 %, meničnih posojil pa 12 %. Sklenilo se je tudi, opozoriti hranilnice, da obrestni 7 % državnega posojila niso podvržene obdačenju in jih torej pri napovedi dohodkov za leto 1925. ni prijaviti.

Davčna administracija v Ljubljani razglasa: V zmislu člena 204. finančnega zakona za leto 1924./1925. z dne 31. marca 1924., št. 140 (Uradni list z dne 12. maja 1924., št. 43, stran 269), se dá na znanje, da se je odmera dohodnine z vsemi pribitki vred za davčno leto 1925. popolnoma dovršila in tudi naknadno odmerilo nekaj primerov za prejšnja leta. Davčni zavezanci, katerim je bila dohodnina predpisana pri podpisnem oblastvu že prejšnja leta, se opozarjajo, da se jim priobčijo odmerjeni zneski z «obvestili» nadomeščujočimi razgrnitev odmernih izkazov pri mestnem magistratu; cenzitom, ki stopijo tuuradno prvič v davčno dolžnost, se pa dostavijo plačilni nalogi. Vsi davčni zavezanci imajo pravico vpogledati v odmerjene izkaze, ki bodo razgrnjeni v času od 1. januarja do vštete 15. januarja 1926. (15 dni) pri davčni administraciji v Ljubljani, Breg št. 6, soba št. 5/II., in pri davčnem uradu za mesto v Ljubljani, Vodnikov trg št. 5/I., v predpisanih uradnih urah. Pripomni se, da imajo davčni zavezanci pravico vpogledati v odmernih izkazih le svojo davčno dolžnost, za druge pa le s posebnim pooblastilom, kolkovanim s kolkom 10 Din. Prizivni

rok konča dne 30. januarja 1926. Morebitne prizive proti odmeri dohodnine je kolkovati s kolkom 20 Din, a prošnje za priobčitev odmerne podlage 5 Din.

Šolstvo v Rusiji. Zanimivi so podatki o pismenosti v nekaterih krajih Rusije. O Ukrajini so precej natančni. Leta 1880. je bilo tam 4640 ljudskih šol s 189.000 učenci; leta 1894. se je dvignilo število na 10.737, ozir. 551.000, 1911. že 17.000 in 1.288.000. Višek je doseglo leto 1921. z 21.968 šolami in nad dvema milijonoma učencev. Leto lakote je reduciralo ukrajinsko šolstvo skoraj na polovico. Lani je bilo pa zopet 15.258 šol in 1.402.000 učencev; letos se je število še dvignilo, 15.555 in 1.729.000. V šolo morajo hoditi v Ukrajini samo otroci od 8. do 11. leta. Kljub tej skrajšani učni obveznosti pa zadostujejo obstoječe šole samo za 43,8 % šoloobveznih otrok. Na 100 prebivalcev pride okroglo 6,5 šole obiskujočih otrok. Na učitelja pride v mestih povprečno 27 učencev, na deželi 46, splošno v vsej Ukrajini 40. V nižjih razredih je število učencev, ki pridejo na učitelja, nekaj večje, 48 do 50. Mesečna plača ljudskošolskega učitelja znaša v mestu okrog 50 rubljev, na deželi 30 do 40 rubljev. En rubelj je nekaj manj kakor 30 dinarjev, 50 rubljev torej okrog 1500 dinarjev. Plačilna moč rublja? Šolskih poslopij je v Ukrajini vseh skupaj 16.600, 25 odstotkov jih je za šolske namene absolutno neporabnih. Od ostalih poslopij ima 33 % samo eno sobo, 25 % dve, 13 % tri in samo 9 % štiri sobe. Ukrajinizacija je izvedena v 11.839 šolah = 77,8 %, tam študira 62 % vseh učencev, kar ni v skladu s številom Ukrajincev. Ukrajinsko-ruskih šol je 4,4 %.

Končne številke svetovne žetve. V zadnjih dneh izdano izkazilo Mednarodnega poljedelskega zavoda v Rimu pravi, da je bila letošnja žetev najboljša žetev po vojski. Pri tem je ravno Evropa največ napredovala in izkazuje rekordne številke, dočim so druge celine malo manj ugodno odrezale, celo za lanskim letom poslabšale. Statistika poudarja prav posebno pridelok Sovjetske Rusije, ki je bil kakor sploh v Evropi prav ugoden. Pšeničarji so pridelali letos 1079 milijonov meterskih stotov, za 154 milijonov več kakor lani. Ta presežek temelji izključno le v pridelku Evrope oziroma Rusije. Pšenični pridelok Evrope je znašal letos v 24. evropskih deželah 371 milijonov meterskih stotov, 88 milijonov več kakor lani; Rusija je dala 180 milijonov, za celih 76 milijonov več kot lani. Dočim je znašal torej evropski previšek z Rusijo vred 164 milijonov meterskih stotov, je bil pšenični pridelok v ostalih kontinentih za 10 milijonov meterskih stotov manjši kot lani. Svetovni pridelok rži izkazuje po zadnjih številkah 458 milijonov meterskih stotov, za 101 milijonov več kot lani; pri tem previšku je udeležena Evropa brez Rusije z 71 milijoni, Rusija pa s 33, skupaj 104; ostali kontinenti so šli torej za tri milijone stotov nazaj. Tudi ječmena je bilo letos veliko več kot lani, za 63 milijonov meterskih stotov, 322 milijonov. Pri pridobitku je udeležena Rusija z 22 milijoni, ostala Evropa z 21. Ovsarji pa je dala letošnje leto 643 milijonov meterskih stotov, lansko pa 532, letos torej 111 milijonov več. Tako ječmen kot oves sta povsod približno enako napredovala. Koruzarji pa se je letos še prav posebno obnesla, dala je 934 milijonov meterskih stotov več kot lani. V primeri s predvojnimi povprečjem 1909. do 1913. je bil letošnji pridelok za 8 do 10 % ugodnejši. Če izločimo posamezne dežele, vidimo, da je bil letošnji pšenični pridelok na Švedskem, v Rusiji in v Severni Afriki še enkrat tako velik kot lanski. Ječmen je izredno dobro obrodil v Algeriji in Tuneziji, rž pa v Argentini, Bolgariji in Švedski, kjer se je pridelok napram lanskemu letu dvignil do 2½krat.

Zedinjene države kot upnik sveta. Ko je izbruhnila svetovna vojska, so dolgovale Zedinjene države sedem milijard dolarjev na zunaj ven. Danes jim pa dolguje ostali svet 22 milijard dolarjev, dočim so one same znižale svoj zunanji dolg na nekako štiri milijarde. Tistih 22 milijard sestoji iz 12 milijard državnih in 10 milijard zasebnih kreditov. Če odštejemo od 22 milijard štiri milijarde dolga, ostane še 18 milijard čistega upniškega dolga; to sta pa več kot dve tretjini iz vojske izviračega mednarodnega zadolženja. Kar se tiče posojil zaveznikov pri vladi Zedinjenih držav med vojsko in neposredno po vojski, ti doneski niso bili nakazani naravnost v denarju, temveč so služili v prvi vrsti za kritje nakupov zaveznikov v Zedinjenih državah, obstoječih iz vojaških predmetov, bombaža, živil, obleke itd. Skupna vojna naročila zaveznikov znašajo 11.868 milijonov dolarjev. Največ je v tej svoti vojnega materiala, 2493 milijonov, bombaža z 2665 milijoni in živil s 3052 milijoni. Sedanja republikanska vlada smatra fundiranje zunanjih kreditov za eno svojih glavnih nalog. Kakor hitro bodo začele zadolžene države in drugi debitorji odplačevati, tedaj bo prišlo, kakor kažejo sedanje razmere, na obrestih in amortizacijah na leto okoli 600 do 700 milijonov dolarjev nazaj v Ameriko. Niso si pa še na jasnem, kako se bo izplačevanje vršilo. Sedanja tendenca gre za tem, da se investirajo nabirajoče se obresti in amortizacije še nadalje v inozemstvu. Samo iz tega vira skupaj z ameriškimi inozemskimi investicijami bi prišlo na leto 600 do 700 milijonov dolarjev. Če bodo ubrale Zedinjene države to pot, bodo najbrž najmanj v 20 letih dosegle predvojni položaj Velike Britanije, koje inozemske investicije so znašale okoli 30 milijonov dolarjev sedanje vrednosti. Ne dosti manjši upnik kakor Unija je Anglija. Koncem lanskega leta so ji bile razne države dolžne nad 11 milijard dolarjev. Največ sta ji bila dolžni Francija in Rusija, prva okoli 3300 milijonov, druga nad 3670 milijonov dolarjev. Največji dolžniki ameriške Unije sta pa Anglija in Francija, prva s 4760 milijoni, druga s 4440 milijoni dolarjev. Jugoslavija je bila 31. decembra 1924. — brez dolgov iz vojnih pogodb in reparacij — dolžna Angliji 160 milijonov dolarjev, Uniji pa polovico toliko.

Za štedenje! V vseh državah se kaže potreba, da tako država, kakor privatniki omeje svoje potrebe in izkušajo svoje osnovno premoženje ne le vzdržati na dosedanji višini, ampak ga s štedenjem še pomnožiti. V tem oziru prednjačijo zapadne države, a tudi pri nas kažejo vsa znamenja, da je začelo prebivalstvo dobivati vedno večje

zaupanje do denarnih zavodov in hranilnic. Prebivalstvo vedno bolj uvideva riskantnost raznih spekulativnih kupčij in nalaga svoje razpoložljivo premoženje v vedno izdatnejši meri v hranilnice in ga ne pridržuje doma. Veliko zaslugo za propagando štedenja ima mednarodni hranilnični kongres, ki se je vršil pred enim letom v Milanu. Kongresa se je udeležilo 27 držav, med njimi tudi naša kraljevina. Na kongresu se je sklenilo, da se priredi vsako leto po vseh državah na dan 31. oktobra obsezna propaganda za štedenje. Ta dan naj se vsakogar, naj bo reven ali bogat, opozori na pomen in potrebo štedenja za narodno gospodarstvo. Propaganda imej namen vzbuditi v vseh slojih prebivalstva čut do štedenja. Na podlagi tega sklepa se vrši danes v večini držav po cerkvah, šolah, časopisju itd. živahna propaganda za štedenje. Naj bi ta propaganda koristila tudi nam, ki smo štedenja v vedno izrazitejše nastopajoči konsolidaciji naših gospodarskih razmer skrajno potrebni!

Letni semenj kožarske industrije v Milanu. Mednarodni letni semenj kožarske industrije se bo vršil letos v Milanu od dne 22. do 29. januarja. Udeležiti se smejo semnja vse stroke, katere imajo stike s kožarsko industrijo, tako domače, kakor tudi inozemske. Za udeležbo se je prijavitelj ravnateljstvu semnja, ki daje brezplačno vse zahtevane informacije. (Direzione Generale della Mostra internazionale delle industrie del cuoio — Milano via Principe Umberto 19.) Prostornina se računa po Lir 450 m². Inozemsko blago bo moralo biti na razstavišču že 20 dni pred otvoritvijo.

Za konzorcij «Obrtnega Vestnika» *Engelbert Franchetti.*

Urednik *Engelbert Franchetti.*

Za Delniško tiskarno, d. d. v Ljubljani, *H. Brandt.*

Za dobavo vsakovrstnega orodja in vsega v železninarsko stroka spadajočega blaga priporočamo trdko

SCHNEIDER & VEROVŠEK
LJUBLJANA

Dunajska cesta št. 16

IVAN JAX IN SIN

LJUBLJANA, Gosposvetska cesta šte. 2.

Velika zaloga domačih najboljših šivalnih strojev in pisalnih strojev „ADLER“ in „URANIA“ in pletilne stroje. — Kolesa prvih tovarn, Dürkopf, Styria, Waffennrad.

VELETRGOVINA Z ŽELEZNINO
ZALTA & ŽILIČ, Ljubljana

Dunajska cesta št. 11.

se priporoča za nakup vsakovrstnih potrebščin za stavbe, kakor orodja za obrtnike in poljedelce in drugo, v železninarsko stroko spadajoči material. — V slučaju potrebe, ne prezrite naše trdke, ker je to v Vašem lastnem interesu.

NAJVEČJA IZBERA!

NAJNIŽJE CENE!

Skrbno izdelovanje

L. MIKUŠ

Največji izbor

Preobleke

tvornica dežnikov

Popravila

Najnižje cene!

LJUBLJANA

Najnižje cene!

Mestni trg št. 25.

NAJTRPEŽNEJŠO STREŠNO OPEKO
 NUDIJO
ZDRUŽENE OPEKARNE, D. D.
 LJUBLJANA, MIKLOŠIČEVA CESTA ŠTEV. 13.
 TELEFON 733.

ANTON ŠIMENC
 INDUSTRIJA VSEH
 ŠČETARSKIH IZDELKOV
 LJUBLJANA
 GOSPOSKA UL. 10. TRGOVINA: RESLJEVA C. 2.

Kreditni zavod
za trgovino in industrijo
 Ljubljana, Prešernova ulica št. 50
 (v lastnem poslopu).

Brzjavni naslov: Kredit Ljubljana.
 Telefon št. 40, 457, 548, 805 in 806.

Obrestovanje vlog, nakup in
 prodaja vsakovrstnih vrednostnih
 papirjev, deviz in valut, borzna
 naročila, predujmi in krediti vsake
 vrste, eskompt in inkaso menic
 in kuponov, nakazila v tu- in
 inozemstvo, safe-deposits itd. itd.

Kreditno društvo
Mestne hranilnice ljubljanske

dovoljuje posojila
 na menice in kredite
 v tekočem računu
 vsem kredita zmožnim osebam in tvrdkam

Obrtna banka
v Ljubljani

Centrala :
 Kongresni trg št. 4
 Podružnica: Ljutomer

Telefon št. 508 Telefon št. 508
 Račun pri poštno-ček. zavodu v Ljubljani
 št. 12.051

Daje kredite v obrtne svrhe, pospe-
 šuje ustanavljanje obrtnih in indu-
 strijskih podjetij, izvršuje vse bančne
 transakcije najkulantneje. Vloge na
 knjižice in na tekoči račun se obre-
 stujejo kar najugodnejše, vezane vloge
 po dogovoru primerno višje.

Ljubljanska kreditna banka

Delniška glavnica:
Din 50,000.000--
 Skupne rezerve: okrog
Din 10,000.000--

Centrala: Ljubljana, Dunajska cesta
 Podružnice:
 Brežice Logatec Ptuj
 Celje Maribor Sarajevo
 Crnomelj Metković Split
 Kranj Novi Sad Gorica
 Trst

Brzjavni naslov:
 BANKA LJUBLJANA
 Telefon št.: 261, 413, 502, 503
 in 504
Priporoča se za vse
bančne posle